



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 556/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária ATLegal, s. r. o., Grösslingová 45, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 146/2012 z 27. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 146/2012 z 27. januára 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) 30. augusta 2007 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní“), určenia, že žalobkyňa je v podiele 1/4 spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], ktoré nadobudla ako dedičstvo po svojom nebohom otcovi zomrelom v r. 1995. Žalobkyňa v žalobe poukázala na to, že vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam vrátane jej 1/4 spoluvlastníckeho podielu, ktorý „bol prevedený na základe splnomocnenia zo dňa 26. 06. 2000, ktoré údajne žalobkyňa podpísala pre splnomocnenca [REDAKOVANÉ] dňa 26. 06. 2000 na Notárskom úrade [REDAKOVANÉ]“, bolo následne v celosti kúpnu zmluvou z 3. júla 2000 prevedené do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných ako kupujúcich. Keďže žalobkyňa takéto splnomocnenie nikdy nevyhotovila a nepodpísala, podala trestné oznámenie, na základe ktorého bolo neskôr v trestnom konaní písomoznaleckým posudkom č. [REDAKOVANÉ] z 23. septembra 2006 preukázané, že podpis na uvedenom splnomocnení nepatrí žalobkyňi. Z uvedeného dôvodu navrhla, aby okresný súd ako predbežnú otázku skúmal predovšetkým to, či kúpna zmluva, predmetom ktorej bol aj prevod 1/4 spoluvlastníckeho podielu sťažovateľky, bola platná.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 44/08 z 24. novembra 2008 pripustil zmenu účastníka konania na strane žalovaných s tým, že na ich miesto vstúpila sťažovateľka, ktorá predmetné nehnuteľnosti nadobudla „na základe dobrovoľnej dražby uskutočnenej dňa 19. novembra 2007“.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 44/2008-197 zo 7. decembra 2009 určil, že žalobkyňa „je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v obci [REDAKOVANÉ] ..., a to v podiele 1/4“, keď po vykonaní dokazovania viacerými listinnými dokumentmi,

písmoznaleckým posudkom a výsluchmi svedkov dospel k záveru, že návrh sťažovateľky je dôvodný. V odôvodnení uvedeného rozsudku okresný súd poukázal na to, že súd prihliada na absolútnu neplatnosť právneho úkonu z úradnej povinnosti, pričom „*platná právna úprava nestanovuje žiadne časové obmedzenie, do kedy je treba k vade právneho úkonu prihliadať. Je tomu tak preto, že z takéhoto právneho úkonu nevznikne žiadne právo, a teda ani právo, ktoré by sa mohlo v danom prípade premlčať. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu nie je možné podľa právneho stavu spätne zhojiť ani dodatočným schválením (tzv. ratihabíciou), ani odpadnutím vady prejavu vôle (tzv. konvalidáciou).*“.

Okresný súd preto dospel k záveru, že „*kúpna zmluva uzavretá medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], zastúpenou [REDAKOVANÉ], na základe plnomocenstva zo dňa 26. 06. 2000 ako predávajúcimi a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako kupujúcimi dňa 03. 07. 2000 je absolútne neplatná v časti prevodu spoluvlastníckeho podielu z navrhovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej [REDAKOVANÉ], a to jednak v zmysle ust. § 37 ods. 1, ako aj ust. § 39 Občianskeho zákonníka*“. Okresný súd zároveň uviedol, že „*v uvedenom prípade neprihliadol k námietke odporkyne, podľa ktorej v prípade, že sa realizovala dobrovoľná dražba a súčasne uplynula už 3-mesačná prekluzívna lehota na napadnutie platnosti predmetnej dražby, nemôže sa pôvodný vlastník určovacou žalobou domáhať, aby súd rozhodol, že vlastnícke právo stále svedčí jemu. Odporkyňa má za to, že z dikcie zákona o verejných dražbách možno dovodiť, že takáto žaloba na určenie vlastníckeho práva je obchádzaním zákona o verejných dražbách, a že žalobe určovacej, hoc podanej oprávneným vlastníkom, do ktorého práv bolo zasiahnuté nie je možné vyhovieť. Súd má v uvedenom prípade za to, že tvrdenia odporkyne sú síce pravdou, avšak nie v predmetnom spore. V predmetnom súdnom spore totiž navrhovateľka návrhom vo veci samej, ktorý bol doručený súdu dňa 30. 08. 2007 žalovala ešte pôvodných odporcov t. j. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí až po doručení návrhu na začatie konania t. j. po dni 26. 09. 2007 podali návrh na realizáciu dražby spornej nehnuteľnosti napriek tomu, že už z doručenia návrhu na začatie konania vedeli, že v predmetnom civilnom konaní sa rozhoduje o určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Samotná dražba sa realizovala až dňa 19. 11. 2009, t. j. po začatí konania vo veci samej o určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Keďže súd má za to, že realizáciou dobrovoľnej dražby nie je možné konvalidovať absolútne neplatný*

právny úkon, súd k námietke odporkyne neprihliadol. V uvedenom prípade je zrejmé, že [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky, t. j. o veľkosti 1/4-ina, a preto ani následnou realizáciou dobrovoľnej dražby nemohlo dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva na terajšiu odporkyňu – [REDAKOVANÉ]. Súd má za to, že vlastnícke právo možno v procese dobrovoľnej dražby nadobudnúť len od vlastníka veci, a preto sa odporkyňa nemohla samotnou realizáciou dobrovoľnej dražby stať vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky t. j. o veľkosti 1/4-ina... Súd ako aj konštantná judikatúra má za to, že príklepom v dražbe, ktorá bola realizovaná súdnym exekútorom v rámci nútenej dražby, avšak nie dobrovoľnej dražby, pri výkone rozhodnutia predajom hnutelných vecí, spolu so zaplatením najvyššieho podania a prevzatím vydraženej veci vydražiteľom po udelení príklepu dochádza k prechodu vlastníckeho práva k vydraženej veci na vydražiteľa, aj keď povinný nebol vlastníkom draženej veci a jej vlastníkom o prebiehajúcom výkone rozhodnutia nevedel (Sou R NS č. C 2320-NS sp. zn. 22 Cdo 1229/2003). Uvedené však neplatí v prípade realizácie dobrovoľnej dražby v zmysle zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, a preto súd návrhu na začatie konania v celom rozsahu vyhovel.“.

5. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 14 Co 78/2010-245 zo 16. februára 2012 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietol. Krajský súd totiž dospel k názoru, že rozsudok okresného súdu nie je vecne správny, pretože tento pri svojom rozhodovaní „nezohľadnil existenciu platnej, žalobou nenapadnutej dražby“. Krajský súd zároveň uviedol, že pri svojom rozhodovaní vychádzal z uznesenia najvyššieho súdu „sp. zn. 3 Cdo 186/2010, kde v odôvodnení konštatuje, že otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než v konaní podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z...., a to ani ako otázku prejudiciálnu“.

6. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, pretože okrem toho, že nevzal do úvahy skutočnosť, že na dobrovoľnej dražbe sťažovateľke nebol udelený príklep licitátora, absolútne poprel ochranu vlastníckeho práva garantovanú ústavou, keď v rozpore s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy túto poskytol sťažovateľke, ktorá „nadobudla majetok v rozpore so zákonom“.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že podľa jeho názoru „bol odkaz odvolacieho súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3 Cdo 186/2010 (aj pri zohľadnení istých skutkových a právnych odlišností) nepatričný“, pričom poukázal na to, že „k otázke vplyvu neplatnosti právneho úkonu napráva dobromyseľných nadobúdateľov“ existuje nielen jeho vlastná judikatúra, ale aj judikatúra ústavného súdu, ktorú konkrétne citoval. Podľa názoru najvyššieho súdu „pre správne posúdenie v danom prípade je určujúce zistenie, či [redacted] a [redacted] (pôvodní žalovaní) nadobudli dotknuté nehnuteľnosti v rozpore, resp. bez rozporu s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka. Ak by totiž dotknutý právny úkon bol postihnutý absolútnou neplatnosťou, k prevodu vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam na pôvodných žalovaných by nedošlo, keďže sa na takýto úkon hľadá, akoby nebol urobený“.

8. S takýmto názorom najvyššieho súdu sťažovateľka nesúhlasí, ním vydané uznesenie považuje za ústavne neudržateľné, zjavne neodôvodnené a arbitrárne. Vo svojej sťažnosti uvádza, že „počas celého konania (vrátane dovolacieho konania) argumentovala, že:

- navrhovatelia Dražby ([redacted] a [redacted]) boli oprávnenými vlastníckymi nehnuteľností, ktorí nadobudli vlastníctvo k nim dobromyseľne na základe Kúpnej zmluvy a taktiež o nárokoch Žalobkyne nevedeli,

- o právnej spôsobilosti Žalobkyne previesť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na manželov [redacted] svedčili aktuálne výpis z katastra nehnuteľností, na ktorých nebola zapísaná žiadna informatívna alebo obmedzujúca poznámka o vedenom súdnom spore k nehnuteľnostiam,

- k prevodu Nehnutelností zo Žalobkyne na manželov Čečetkovcov došlo na základe splnomocnenia, ktoré overoval štátom vymenovaný notár JUDr. [REDACTED]; predpokladá sa, že zákonná požiadavka na notárom osvedčený podpis na splnomocnení na predaj nehnuteľnosti existuje, aby boli chránené tretie osoby napr. kupujúci a mali právnu istotu pri uzatváraní zmlúv o kúpe nehnuteľností, (viď vyjadrenia Sťažovateľky zo dňa 6. 6. 2012, odvolanie Sťažovateľky zo dňa 29. 1. 2010 proti Prvostupňovému rozsudku, vyjadrenie Sťažovateľky zo dňa 9. 11. 2009)

V konaní o Žalobe nebolo žiadnym spôsobom spochybnené, že Kupujúci nadobudli Nehnutelnosti v dobrej viere, t. j. že v čase uzatvorenia Kúpnej zmluvy boli dobromyseľní.

Porušovateľ však v Napadnutom uznesení vychádzal z toho, že dobrá viera dobromyseľného nadobúdateľa je pri posudzovaní otázky, či súd poskytne ochranu jeho vlastníckemu právu, irelevantná. “.

9. Sťažovateľka zároveň uvádza, že pozná judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa jeho oprávnenia preskúmať kasačné rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré nie sú konečnými rozhodnutiami vo veci samej, preto je presvedčená, že v jej prípade sú splnené podmienky na to, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preskúmal, keďže ním najvyšší súd:

- porušil základné práva sťažovateľky garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojitosti s čl. 1, 12 ods. 1, 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR ako aj čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu Porušovateľa a napravenia jeho pochybenia by Sťažovateľka bola vystavená v konaní nasledujúcim postupu súdu odvolacieho súdu viazaného právnym názorom Porušovateľa ako dovolacieho súdu vysloveným v Napadnutom uznesení, ktoré bolo poznačené porušením ústavnoprocených práv Sťažovateľky,

- nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám Sťažovateľky Ústavným súdom SR, ak by Ústavný súd SR nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd Sťažovateľky odstrániť prv, ako skončí konanie o Žalobe konečným rozhodnutím, navyše nevyhnutne akceptujúcim právnym názorom vysloveným

Porušovateľom v Napadnutom uznesení postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavnoprocených práv Sťažovateľky,

- právny názor vyslovený Porušovateľom v Napadnutom uznesení kladie na ďalšie rozhodovanie o Žalobe záväznú požiadavku vedúcu k porušeniu vyššie uvedených ústavných práv Sťažovateľky.“

10. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 146/2012 z 27. januára 2016 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné práva podľa „čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“ a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „v spojitosti s čl. 1, 12 ods. 1, 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu čl. 1 Dohovoru k ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky“, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia. Sťažovateľka zároveň žiada, aby ústavný súd vydal predbežné opatrenie, ktorým odloží vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

15. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

16. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek tomu, že sťažovateľka je v konaní pred ním zastúpená kvalifikovanou právnou zástupkyňou, ktorá koncipovala aj predmetnú sťažnosť, petit v spojení s odôvodnením sťažnosti nie je vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o jej veci.

17. Ústavný súd preto sťažovateľku upozorňuje na to, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného

súdnicstva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

18. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd ustálil, že predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 146/2012 z 27. januára 2016, t. j. procesným rozhodnutím, ktorým v konaní „o určenie vlastníckeho práva“ zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. Tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základných práv podľa „čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“, resp. o porušení „čl. 1, 12 ods. 1, 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu čl. 1 Dohovoru k ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky“, ktoré napádala v spojení s porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom, považoval ústavný súd so zreteľom na uvedené iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe nepredstavuje dôvod ústavného prieskumu.

20. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už v minulosti judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

21. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1

ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

22. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba takými sťažnosťami, v okolnostiach ktorých sa sťažovatelia nemôžu v čase ich podania, ale ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovatelia sa ochrany základného práva alebo slobody môžu domôcť využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07, III. ÚS 382/2015).

23. Sťažovateľka je presvedčená, že spĺňa podmienky ústavného prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, so závermi ktorého nesúhlasí, keďže vzhľadom na ich záväznosť povedú v ďalšom konaní pred odvolacím súdom „*k porušeniu vyššie uvedených ústavných práv sťažovateľky*“.

24. Ústavný súd konštatuje, že napriek argumentom sťažovateľky v danej veci nezistil dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie.

25. Ústavný súd pripomína, že v minulosti výnimočne vstúpil svojou právomocou do rozhodnutí odvolacieho či dovolacieho súdu, ktorými boli zrušené rozhodnutia prvoinštančných či odvolacích súdov, urobil tak preto, že išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však navyše bola skutočnosť, že v konkrétnom prípade muselo ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo

kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Rovnako mohlo ísť o prípad, ak procesným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ústavnoprocených práv účastníkov konania (III. ÚS 46/2013).

26. Hoci na časť uvedenej judikatúry ústavného súdu odkazuje aj sťažovateľka vo svojej sťažnosti, túto prostredníctvom neúplnej citácie odôvodnení jednotlivých rozhodnutí bez zohľadnenia vzájomných súvislostí jednotlivých prípadov, ktoré nie sú identické s jej vecou, prispôsobuje svojím argumentom vzneseným „*počas celého konania (vrátane dovolacieho konania)*“.

27. Sťažovateľka napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorý sa v podstate priklonil k právnemu názoru vyslovenému okresným súdom (a tento zas pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Cdo 1229/2003), vytýka, že je ústavne neudržateľné, zjavne neodôvodnené a arbitrárne, pretože zo strany týchto súdov nedostala uspokojivé odpovede na svoje argumenty, ktoré majú vyvracať akýkoľvek právny nárok žalobkyne na 1/4 spoluvlastnícky podiel na dotknutých nehnuteľnostiach.

28. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (účinnom do 30. júna 2016, m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Rovnako v súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí

od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

29. Z uvedeného vyplýva, že ústavnou kompetenciou ústavného súdu nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného alebo skutočného pochybenia všeobecných súdov v dosiaľ neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. Každý iný postup by neprípustne rozširoval jeho kompetencie a vo svojich dôsledkoch z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (obdobne IV. ÚS 233/2011).

30. Ústavný súd totiž už v minulosti judikoval, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 222/2012).

31. Ústavnému súdu neprislúcha ani zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zverená práve najvyššiemu súdu. V tejto súvislosti aj najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 185/2006 z 1. októbra 2013 vyslovil, že je tým orgánom verejnej moci, ktorý „*ex lege sleduje a vyhodnocuje právoplatné rozhodnutia súdov v občianskom*

súdnom konaní a na ich základe, v záujme jednotného rozhodovania súdov, zaujíma stanoviská k ich rozhodovacej činnosti vo veciach určitého druhu alebo charakteru, a tak predurčuje ich následný postup aj v iných obdobných veciach“, pričom „ak bol k určitej právnej otázke vyslovený právny názor v stanovisku najvyššieho súdu, sú všetky sudy všeobecných súdov, vrátane samotného najvyššieho súdu, povinné pri svojom rozhodovaní z neho vychádzať, lebo stanovisko je pre ne záväzné“.

32. Zákonnou podmienkou využitia právomoci jednotlivých kolégií najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch je zistenie, že došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia. Cez túto podmienku zjednocovacia právomoc kolégií najvyššieho súdu prirodzene naplňa stabilne judikovanú požiadavku ústavného súdu, podľa ktorej k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99).

33. Netreba však opomínať, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy, m. m. III. ÚS 595/2012).

34. Rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému, resp. každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Beian v. Rumunsko zo 6. 12. 2007).

35. K rozdielnej judikatúre preto prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštancie. Z hľadiska princípu právnej istoty je však dôležité, aby táto inštancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

36. Ústavný súd konštatuje, že po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že z hľadiska ústavnoprávnej konformity je udržateľné a akceptovateľné, pretože z neho zrozumiteľne vyplýva nielen to, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia danej veci odvolacím súdom, ale aj to, na ktorú otázku sa má odvolací súd v ďalšom konaní sústrediť, pričom vo vzťahu „*k otázke vplyvu neplatnosti právneho úkonu na práva dobromyseľných nadobúdateľov*“ poukázal nielen na svoju vlastnú judikatúru, ale aj na relevantnú judikatúru ústavného súdu. Preto bude plne v kompetencii krajského súdu, aby sa v ďalšom konaní s právnym názorom najvyššieho súdu prezentovanom v jeho zrušujúcom rozhodnutí vysporiadal tak, že vzniknutú problematiku posúdi v súvislosti so skutkovými okolnosťami daného prípadu a so zreteľom na účel (v súčasnosti už) civilného sporového konania, ktorým je v zmysle čl. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku poskytnutie spravodlivej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov.

37. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe nezahŕňa záruku úspechu v konaní (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07). Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom. Skutočnosť, že sťažovateľka sa so skutkovým a právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Okrem toho, reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (IV. ÚS 340/04).

38. Výkon spravodlivosti v právnom štáte musí dbať o procesnú čistotu (ustanovený postup) a dodržiavanie zákonných a ústavných pravidiel, pričom za ústavne konformné možno považovať len také rozhodnutie, ktorého výrok a odôvodnenie sú zavŕšením ústavne súladného postupu (I. ÚS 154/08).

39. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

40. Skutočnosti uvedené v bodoch 25 až 39 tohto uznesenia viedli ústavný súd k záveru o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky, ktorou napádala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

41. Z tohto dôvodu sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016